СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 33. — Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 9. лютого, 1924. — VOL. XXXII. — No. 33. — Jersey City, N. J., Saturday, February 9, 1924. — THREE CENTS

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ СУДОВИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ ФОЛА, КОНҐРЕСОВИЙ ПРОТИ ДЕНБІ

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — Слідчий комітет сенату постановив не кликати більше на переслуханне бувшого міністра нутрішних справ Фола, щоби в той спосіб дати вільну руку судови виступити проти нього. З того виходить, що незадовго почнеться судовий процес проти Фола за приниманне хабарів при розділюванню нафтових концесій.

Сенат того самого дня поширив круг діяльности слідчого комітету, даючи йому власть прослідити всі нафтові терени. Підчас дебати в сенаті над справою нафтових скандалів сенатор Рід острими словами критикував секретаря фльоти Денбі яко спільника Фола та домагався обжаловання його за надужиття власти. З промов оборонців Денбі видно, однак, що в сенаті не найдуться потрібні на се дві третини голосів.

МЕКАДУ ОБОРОНЯЄТЬСЯ

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — Віліем Мекаду, колишній міністер скарбу в кабінеті Вилсона, вислав нині до сенатора Ленрута, голови комітету для публичних земель, в котрій заявляє, що він покинув службу в нафтового міліонера Догені. Мекаду далі борониться проти закидів нечесного поступовання, заявляючи, що він мав право стати адвокатом нафтової фірми, що в сьому нема нічого незаконного ані нечесного та шо він се мусів зробити для своєї родини.

Демократичні провідники вважають сей лист переконуючим, але мимо сього кажуть, що кандидатура Мекаду є безнадійна.

КОМІТЕТ ПАЛАТИ ПОСЛІВ ЗА ПЛЯНОМ МЕЛОНА

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — Комітет приходів у палаті послів приняв нині 15 голосами проти 3 податковий проект секретаря скарбу Мелона та предложив його повній палаті в такім виді, в якім він був внесений.

ПРИХИЛЬНИКИ КУЛИДЖА ПЕВНІ ЙОГО НОМІНАЦІЇ

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — Менаджери кампанії за номінацією Кулиджа кандидатом републиканської партії при наближаючихся виборах на президента Злучених Держав кажуть, що вони вже певні сеї номінації, бо вони зискали вже на свою сторону більшість делеґатів на републиканську конвенцію.

СЛІДСТВО НАД ДЕПАРТАМЕНТОМ СКАРБУ

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — Конґресмен Ия Ґвардія вніс в палаті послів внесенне, щоби палата розслідила закиди проти департаменту скарбу, що бюро друку видало подвійні копії деяких бондів.

ЗА ІМІҐРАЦІЙНИЙ ЗАКОН

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — Нюборський іміґраційний комішенер Керен відбув тут конференцію з конґресменами, що працюють над новим іміґраційним законом. Керен подав ріжні поправки до проекту Джансона, які мають на ціли довести до сього, щоби сюди не приїздили іміґранти, які не мають права на приїзд, та щоби іміґранти приїздили рівномірно через цілий рік, а не раз в малім числі, то знова великими товпами, як се було досі.

КЛОПОТИ НІМЕЦЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО ДОГОВОРУ

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — В комітеті сенату заграничних справ, який тепер розбирав справу потвердження торговельного договору межи Злученими Державами та Німеччиною, виринула опозиція проти сього договору.

Договір признає Злученим Державам становище найбільше упривілеованої держави, і власне се становище декотрі сенатори вважають великою перешкодою для розвою американської торговельної фльоти.

ПОВАЖНІ НАСЛІДКИ НЕВВАЖНОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ НІМЕЦЬКОЇ АМБАСАДИ

НЮ ЙОРК, 7. лютого. — Банкирі, котрі лагодилися перевести в Злучених Державах позичку для німецького уряду, заявляють, що нефортунна демонстрація німецької амбасади в Вашінґтоні з приводу смерти Вилсона пошкодила їх акції так сильно, що не лишень вони не можуть під теперішню хвилю попирати німецької позички, але навіть акція за допомогою для голодуючих німецьких дітий ґотова потерпіти.

ЩЕ ОДНА ПРОГИБІЦІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 7. лютого. — Ґубернатор Смит скликує сюди на 20. лютого конференцію всіх мейорів міст, прокураторів та поліційних урядників, щоби нарадитися над виконуванием прогибіційного закона.

МЕКСИКАНСЬКА ЗАВЕРУХА

МЕКСИКО, 7. лютого. — Сюди наспіли вістки, що Де Ля Гуерта та другі провідники повстания проти федерального уряду, котрі втекли зі своєї дотеперішньої столиці Вера Крус, прибули до стейту Юкатана та там зробили собі осідок свого руху.

Тимчасом федеральні війска наступають далі проти повстанців та збираються здобути місто Халяпу, в якому є більший відділ повстанців, що втекли з Вера Крус.

Повстанці покинули Пуерто Мексико.

ВИПРАВДАННЄ АВСТРІЙСЬКОГО КОНЗУЛЯ

НЮ ЙОРК, 7. лютого. — З огляду на те, що в деяких ґазетах появилися напади на місцевого австрійського конзуля, що він теж не виставив австрійського прапора на знак жалоби по Вилсонові, конзуль помістив в ґазетах заяву, що він не має щоґли на виставлюванне прапора, а тим самим не міг виставити його.

РАДІО В ПАРЛЯМЕНТІ

ОТАВА, 7. лютого. — Канадійський доміняльний парлямент радить тепер над тим, чи завести в парляменті радіові апарати, при помочи котрих можнаби розсилати промови послів та урядників по всій Канаді.

ВІТОС В НОВІЙ РОЛІ

Як подає ґазета „Хвіля", екс-премієр хієнопястівського правительства, Вітос мріє про створенне нової партії, т. зв. аґрарної. Метою нової партії мала би бути охорона станових інтересів, причім Вітос хвилево не числить на послів селян, що є тепер в інших партіях, одначе сподівається, що спільність інтересів спонукає їх до зединення в онду партію, як це було колись в австрійськім парляменті. Зі своїм пляном має виступити Вітос на засіданню головної управи Пяста.

СЕНЗАЦІЯ В ПРАЗІ

Від довшого часу в Празі кружляли тихі поголоски про ріжні надужиття президента чеського сенату Прашека, про його спекуляції спіртом та иньші блудні справи. Дійшло до того, що коли на новий рік у президента Чехо-Словаччини зявився Прашек з ґратуляціями. Масарик не приняв його Скомпромітований президент сенату зрікся всякої політичної праці, зложив мандат і сенаторські повновласти, виступив з партії і передав свою справу судови чести. Справа Прашека може бути навіть початком кабінетної кризи в Чехо-Словаччини.

ЖИДІВСЬКІ ПОГРОМИ

Власний кореспондент берлінського соціялістичного „Форвертса" („Вперед") повідомляє з Харкова, що в Єлисаветі, Корсуні та Голті, отже рівночасно аж у трьох ґуберніях: Херсонській, Київській та Подільській, спалахнули серйозні розрухи антикомуністичного й протижидівського характеру. Під час цих розрухів поранено 118 Жидів.

Варшавський кореспондент „Праґер Прессе" стверджує цю звістку, причім пише:

Протягом останнього часу на совітській Україні вибухнули в багатьох місцевостях жидівські погроми. Перед кількома днями був погром у Голті, причім забито до 30 Жидів, поранено ще більше й виплюндровано жидівські крамниці. Звертає на себе увагу той факт, що відділи червоної армії, вислані для приборкання погромів, відмовили послуху й проти погромщиків не виступили.

АРЕШТУВАННЯ В ПЕТЕРБУРЗІ

Руспрес доносить, що в Петербурзі арештовано 12 осіб по обвинуваченню у зносинах з агентами польської розвідки.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕН

„Торгово-промишленная Ґазета", ч. 293. повідомляє, що на Україні лену зовсім не продають селяне. На ринку його цілком не видно тому, що його використовує населення для домашніх потреб.

БЕЗРОБІТТЯ В БЕРЛІНІ

Московська ґазета „Руль" подає, що число берлінських безробітних щораз збільшується і досягало вже поважної цифри 293,000 людий.

ХОР ПРИ СПІЛЦІ СТУДЕНТІВ УКРАЇНЦІВ В НІМЕЧЧИНІ

При Спілці Студентів Українців в Німеччині утворено мішаний хор. Ціллю хору є познакомити Німців та заприязнених нам чужинців з українською. Диригентом хору є Антін Рудницький. Хор відспівав кілька Українських щедрівок та колядок на Святому Вечері, на якому було присутне українське старше громадянство, представники німецької держави, міста Берліну та представники студентства. Рівночасно докладається як найбільше зусиль розширити хор, буде виступати підчас свята Злуки Галичини з Великою Україною, Проголошення самостійности Української Держави і третьої річниці заснования Спілки Студентів в Німеччині. На найблищу діяльність намічено виступ хору на вечері уряджувані заграничним відділом німецького студентства, де будуть присутні представники 22 націй.

УКРАЇНСЬКЕ ЖИВЕ СРІБЛО

„Економіческая Жизнь" ч. 18 подає з Донбасу, що „Донуголь" має намір закрити Никитівський рудокоп живого срібла (ртути) як рівнож „ртутний" завод (Аузербаха). Ця копальня живого срібла була єдиною значною, що давала поважні запаси живого срібла не лише для України, але й для Росії. Причиною закриття рудокопу як також припинення робіт є недобір підприємства, що річно виносить 500,000 червінців. Самовартість срібла при цьому виносить 120 червінців за пуд тоді, коли заграничне живе срібло навіть по оплаченню всіх податкових та листових оплат є значно дешевше. Півміліоновий недобір при відсутности збуту є непосильной для „Донугля".

ЮВІЛЕЇ І СВЯТА

В Празі упорядковано ряд вечорів, присвячених українському мистецтву. Перший вечір відбувся 6. грудня в „Обецному домі" у великій салі „Сметановій". Присвячено цей вечір було памяти нашого великого композитора Миколи Лисенка. Вечір улаштовано заходами музичного відділу при українському Гром. Комітеті. Дня 2-го грудня відбувся літературно-вокально музичний вечір, улаштований союзом українського жіноцтва в Празі на користь писменниці Л. Старицької-Черняхівської, яка перебуває тепер на Україні і служить на одній з фабрик звичайною робітницею. Вечір носив сердечно інтимнию характер. Дня 12-го грудня українська кольонія у Празі бучно відсвяткувала ювилей 20-ліття поетичної творчости О. Олеся.

ВИМИРАННЯ ХУДОБИ НА УКРАЇНІ

Скотарство на Україні переживає велику крізу. Світова і громадянська війна у великій мірі відбилася на кількости і продукційности худоби. В якому стані перебуває зараз скотарство на Україні, довідуємося зі статистики аґронома Івана Коржа по білоцерківській окрузі, вміщеній в ґазеті „Більшовик". З цієї статистики бачимо, що кількість коней в 1923 році в порівнанні з 1912 роком зменшилася на 23%; кількість волів на 60%; кількість корів на 14%; кількість свиней на 80%; лише кількість овець збільшилась на 11%. Зменшення кількости свиней, як бачимо просто катастрофічне і пояснюється тим, що під голодний 1921 рік свиня, як конкурент головної людини, майже головно винищувалась.

Причина збільшення овець полягає в тому, що в натуралізованому господарстві явилась гостра потреба до виробу одягу, якого селянин купити на міському ринкові позбавлений всякої можливости. Власна шерсть і смушки звільняє селянина від послуг ринку і разом з тим вівчарство не потребує коштовних кормів, в той час, коли свинарство потребує коштовних зернових харчів, яких у селянина нема. Ціла низка заходів до піднесення скотарства на Україні покіль що ніяких реальних наслідків не принесла.

МЕКДАНЕЛД ЗА ОБМЕЖЕННЄМ ЗОРУЖЕНЬ ВСІХ ДЕРЖАВ

ЛОНДОН, 7. лютого. — Британський премієр Ремсей Мекданелд заявив кореспондентам, які нині у нього явились, що він е за обмеженнем сухопутних і морських зоружень усіх держав світа і дуже радо привитав би почин Америки або іншої держави до конференції в сій справі.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ЗАПЕРЕЧУЄ, НАЧЕБ ВІН ПРИПИСУВАВ ВИЛСОНОВИ „ТАЙНУ УМОВУ"

ЛОНДОН, 7. лютого. — Бувший британський премієр Лойд Джордж заперечив, начеб він приписував Вилсонови „тайну умову" з Клемансом у справі захоплення Францією Ренщини.

Натомісць він стверджує, що у квітні, 1919, коли він був виїхав на короткий час з Парижа до Лондону, Клемансо дійшов до порозуміння з Вилсоном у двох дуже важних справах, а саме про окупацію Францією Ренщини і про запоруку Америки боронити границю Франції перед нападом Німеччини Одначе се, каже Лойд Джордж, не було тайною умовою, бо зараз по повороті подано йому до відома і відтак, з деякими змінами, влучено справу з окупацією Ренщини до мирового договору.

КЛЄМАНСО ТЕЖ КАЖЕ, ЩО ТАЙНОЇ УМОВИ НЕ БУЛО

ПАРИЖ, 7. лютого. — Бувший французький премієр Жорж Клемансо заявив, що він не заключував жадної тайної умови з покійним Вилсоном, а як Лойд Джордж покаже сю умову, то він „заплатить военні відшкодовання".

БОЛЬШЕВИКИ ПРИЙМАЮТЬ УМОВИ АНҐЛІЇ

ЛОНДОН, 7. лютого. — Російський комісар закордонних справ Григорій Чічерін повідомив британське правительство, що російський советський уряд приняв всі умови Анґлії, які вона поставила щодо признання Росії.

ІНФЛЮЕНЦА В АНҐЛІЇ

ЛОНДОН, 7. лютого. — Анґлію навістила пошесть інфлюенци. Минулого тижня вмерло на сю недугу 367 осіб.

ДИКТАТОРСТВО ДЛЯ ПУАНКАРЕ НА 4 МІСЯЦІ

ПАРИЖ, 7. лютого. — Нині ухвалив французький парлямент диктаторську власть для кабінету у справах переводження ощадностий в буджеті на 4 місяці. За приняттем законопроекту голосувало 333 послів, а проти 206.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ ДОРОЖНІ І ПОДАТКІВ В ПАРИЖІ

ПАРИЖ, 7. лютого. — Нині зорганізували тут французькі комуністи демонстрації проти подорожіння хліба і нових податків.

Бурлива демонстрація, в якій взяло участь кілька тисяч осіб, зібралась на Пляс де ля Конкорд і маширувала до будинків парляменту. Одначе поліція розігнала демонстрантів, причому увязнила 40 осіб і богато ранила. З поліцаїв також чимало було ранених.

Тепер ціна бохонця хліба в Парижі 1 франк і 25 сантимів (6 центів).

ФРАНЦІЯ ВЖЕ ЛУПИТЬ НІМЕЧЧИНУ

ПАРИЖ, 7. лютого. — Франція вже має дохід з військової окупації німецької углевої долини Рур.

Урядово обчисляють, що річно ся окупація принесе 2¼ міліярда франків, які Франція оберне на „военні відшкодовання".

З того „доходу" Франція мала би дати Анґлії четвертину. З того приводу тутешній дневник Матен питається, чи Анґлія, яка е проти окупації Рурщини, прийме сі гроші від Франції.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК ПОКИДАЄ ФРАНЦІЮ

ПАРИЖ, 6. лютого. — Большевики звинули свою тутешню торговельну аґенцію. Большевицький торговельний комісар Матвій Скобелев виїхав відсі разом з цілим своїм штабом до Лондону.

КОМІСІЯ ЛІҐИ НАРОДІВ ДЛЯ СПРАВ ОБМЕЖЕННЯ ПРОДАЖІ ОРУЖЯ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 7. лютого. — Нині скінчилась тут нарада комісії Ліґи Народів для обмеження і контролі продажі оружя у всіх державах.

В комісії брав участь американський амбасадор Ґру яко офіціяльний представник Америки.

СПРАВА ЛИТОВСЬКОЇ ПРИСТАНІ МЕМЕЛЯ

ЖЕНЕВА, 7. лютого. — Комісія Ліґи Народів під проводом Американця Нормена Дейвиса виїхала до литовського пристаневого міста Мемеля. Вона має розслідити, чи польські претенсії до сеї пристані мають яку рацію.

ПОЛЬСЬКА МАРКА ЩЕ ПАДЕ

ПАРИЖ, 7. лютого. — Поляки оголошують, що перестали вже друкувати марки, але проте вони падуть ще далі. Позавчера продавано міліон польських марок по 12 американських центів, учера по 11, а нині по 10 центів. Заноситься ще й на дальший спадок.

ІТАЛІЯ ВИШЛЕ АМБАСАДОРА ДО МОСКВИ

РИМ, 7. лютого. — Підписанне договору Італії з Росією означає дійсне і правне признанне її Італією.

Тепер премієр Муссоліні вишле свого амбасадора до Москви.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НА ВЛАСНІ СИЛИ—НЕ НА МИЛОСЕРДЯ.

Під двіста стіп води й болота в шибах зелізної та манґанцової копальні в минесотськім місточку Крозбі лежить сорок кількох робітників, захоплених підземною „курявицею". Погинули вони підчас роботи. Двадцять-три-літний Клинтон Гарис лежить на дні шахту, де він стояв до послідної хвилі, даючи дзвінком сигнали другим робітникам, щоби спасали своє життє, як можуть, — поки на нього не звалилася повінь болота. По хідниках, що розходяться від сього шахту, порозкидані тіла робітників. Де хто працював, там і погиб. Одні втопилися, другі згинули від натиску воздуха, здушеного напираючим підземним озером, що звалилося в копальню. Згинули вони, як гинуть жовніри, сповняючи свої обовязки, щоби громада могла жити й працювати.

Яка була причина нещастя, і досі інженери не знають, і досі над сим спечаються. Кажуть, що се підземне озеро залляло копальню, але чому підземне озеро залляло копальню, сього вони не беруться як слід пояснити, хоча якраз се питанє є основним питанием. Дуже можливо, що сього питання вони й не розвяжуть, а тим самим не найдуть способу, як на будуче запобігати подібним нещастям.

Погибли робітники, сваруться інженери за причини нещастя, а тимчасом там над входом до підземеля, де погибли робітники стоять зі сльозами в очах, або, що гірше, зі сухими, але всеж таки плачучими очима, жінки та діти погибших. Каже копаляний заряд, що більшість погибших се молоді люди, молоді та немаєтні, та що їх родини не мають ніякого забезпечення. Суспільні інституції — їх одинокий ратунок. І Червоний Хрест, і Армія Спасення, і міський уряд, кільки можуть, стільки помагають їм. В той спосіб в краю, що не пускає до себе людий, що можуть легко стати публичним тягарем, родини молодих та дужих людий ждуть одинокого ратунку від милосердних установ громадянства.

В такому положенню може опинитися родина кождого робітника, який не подумав з гори про те, що в Америці всяка праця ведеться серед невпинної небезпеки, та не постарався заздалегідь забезпечити свою родину, щоби на случай якого нещастя для нього його жінка й діти не пішли простягати свої руки по милостиню.

СПІЗНИВСЯ О 584 РОКИ.

Один вшехпольський політик, але трохи поступовий і думаючий чоловік, Юрій Курнатовський, пише у варшавському тижневнику Курер Столечни м. і. таке:

Українці, Білорусини і т. і. повинні мати в Польщі національну волю не в формі якогось Піємонту а просто волю для себе самих. З тої точки погляду брак українського університету у Львові, обмеження, на які жалується православна церква в Польщі і т. д., і т. д. — явища дуже небажані; так як нас не вспіли засимілювати Москалі, так і ми не зможемо спольонізувати Украніців, Білорусинів і інших. І чи не красше було би з огляду на виїмкові обставини створити три „кресові" провінції: Галичини, Волині, Полісся з Виленщиною з намісниками на чолі та з автономними соймами, в компетенцію яких входили би питання культурно-просвітового характеру? Велика Росія забуде про Пинск і Дубно, коли для тамошнього місцевого населення буде добре. Чесне задоволення культурних, національних і релігійних потреб окраїнних націоналвних меньшостий, закріплення їх добробуту причиниться до збільшення поваги Польщі закордоном і одночасно закріпить нашу державу в середині.

Все те виглядало-б ще яко-тако, якби се говорив Поляк до якоїсь національности, чи про якусь національність, яка добровільно, по власній волі і виборі, прилучилась би зі своєю територією до Польщі, і то без всяких застережень.

Але такого народу нема. Нема не тільки під Польщею, але нема навіть у цілому світі такого дурного народу, який бодай у фантазії хотів би належати до такої „держави" як Польща.

Є тільки народи, яких частини розбоєм захопили Ляхи. Се Українці, Білорусини і Литовці на сході „границь" Польщі, і Німці на заході. Ляхи захопили землі великого німецького і великого українського народу, а також меншого народу білоруського і литовського. Разом заьопили вони біля 15,000,000 душ тих 4 народів, а поза „границями" Польщі остається ще 120,000,000 душ тих 4 народів. Вони ждуть нагоди, щоб визволити 15 мільонів своїх братів з кайдан 18-и мільонів польських паршивців. І ніхто з розумних людий (до яких Поляки не належать) не може сумніватись, що 120 мільонів визволить 15 мільонів з ярма 18-и мільонів.

Сей день вже недалекий. Його чують вже здалека, як коні бурю, і деякі польські політики та придумують лікарства на сю бурю. Придумують — глупу польську автономію. Автономію наїзника для поневоленого. Свободу — в польських ланцюхах, на шиї, на руках, і на ногах.

На се є відповідь одна тільки: НІКОЛИ — Українці, Білорусини, Литовці, Німці не погодяться належати до Польщі, хотяби вона обіцювала їм автономію чи навіть і федерацію.

Особливо у Українців се закон незмінимий, від 1340 року, від часу, як вперве польський король Казимир „Великий" напав на українську землю, загарбав її і дав початок кровавій історії українсько-польських взаємин.

Тому пропозиція згоди чи автономії з боку Курнатовського спізнена нині о 584 роки, а як Поляки вже не можуть вернутися 584 роки взад, так не можуть бодай з одробинкою надії на успіх, простягати своїх лап до згоди з Українцями.

Се вже пропало раз на все і більше не вернеться.

Галичина, західна Волинь, Холмщина і Полісся мусять і будуть належати до Києва.

Задля як найскорішого сповнення сього працюють всі Українці, деб вони нині не жили.

ЖИТТЯ НА ГАЛИЦЬКІЙ ПРОВІНЦІЇ.

(Кореспонденція зі Львова).

У великих містах „є все", треба лише на це „все" мати доволі банкнотів. Самособою, й у великих містах, таких як Львів, тепер по убгоих дільницях страшна нужда; богато терпінь. Та у великому місті більший оборот, отже й за гроші лекше. Лиш не для всіх. Тепер дається дуже відчути стагнація.

Богато гірше на провінції. Провінція ледви взялась до праці, мусіла здержатися в свому розгоні. Ще недавно цьому праця йшла гарно. Дух на провінції був добрий, ініціятива, вірили у власні сили. Будували богато. Американські реемігранти відповнювали або переробляли доми батьків, будували млини, тартаки, навіть камениці. Камениці змінювали зовсім колишній вигляд знищених війною місточок. За приміром „Американців" почали осмілюватись також місцеві люди. Вон идосі боялися ризикувати і воліли гріш вкладати в короткореченцеві й рентовніщі інтереси. Місточка приходили поволі до себе.

Аж нараз на весну почало все псуватися, а під осінь стануло все. Провінція убожіла з дня на день. Тепер просто терпить нужду.

„Американці — реемігранти вертаються масово (емігбаційні бюра у Львові множаться, як гриби по дощі), до Америки. Як жеж тяжко мусить бути, коли не видержують навіть ці загартовані, досвідчені люди з країни доляра; А вони-ж вернулись як маючі люди, та ще в порівнанню з „малопольською" марковою мізеротою! „Американці" понайбільше вертаються тому, що не можуть привикнути до польської господарки, до польської адміністрації. Вони покинули меньшу галицько-австрійську нужду, а приїхали до „малопольського" пекла. Правда, трохи домів побудували; неодним своїх підпомогли, але на загал оставили по собі богато невикінченого. Тепер таки треба ждати на новий приплив долярів, щоби все те викінчити.

І знову настав на провінції час застою, про який більші міста не мають поняття. В малих провінціональних місточках життя завмирає. Населенне не має гроший, отже купець не спроваджує товарів. Волить гроші льокувати в долярах. Купці знову говорять, що найкорисніще нїщо не продавати, тоді нема страти, а прийде заробок. Вертають часи спекуляції, погоні за долярами. Польських марок люде горячково стараються позбутись. Коли платити чужою валютою, дістанеться товар значно дешевше, ніж як платити марками.

Маломісточкова інтелігенція просто надіє. З великою бідою вистарчає їй на життя. Убожіє, тратить ріжні культурні цінности, тимсамим перестає буди інтелігенцією. Купити книжку — моксус. Казкова мрія! Богато є таких, котрі часопись читають двічі-тричі в тиждень. Комунікація з великими містами щораз трудніща. Від нового року оплата за їзду зелізницею звальоризована на французькі франки. Недостача закрадається до домашнього огнища. Прикро глядіти на старших людий, котрі — хоч курили ціле життя — сьогодня мусять відзвичаїтись від тютюну. Ощаджується на відживлюванню, світлі, опалі. Це щось зовсім самозрозуміле. Ще гірше з приодівком і біллем. Старі, передвоєнні засоби винищились, справити нове неможливо. Люди ходять обдерті.

(К. б.).

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

ПОЛІТИКА СТРУСА.

(З львівського „Діла").

XIX. конґрес польської партії соціялістичної занявся між иншим наміченням провідних ліній своєї політики у відношенню до національного питання в Польщі. Будучи виразником найбільш розгнузданого імперіялізму і герольдом та співвиконавцем ягайлонської ідеї у відношенню до Українців і Білорусинів на протязі перших чотирьох літ після покінчення світової війни, П. П. С. вкінці постановила вибілити свою шовіністично-екстермінаційну душу і заявити себе оборонцем потоптаних прав польських „інородців". В момент святочних конґресових настроїв призабуто про збройний виступ Гавзнера у Львові, воєнний похід Пілсудського на Сх. Галичину всупереч торжественним приреченням Падеревского в Парижі, економічне засилля Діямана на Волині; забуто й давні проєкти Недзялковского, покинуто на поталу наївну у відношенню до Поляків наддніпрянську еміґрацію. — Через пять літ добувалися зойки з казамат. відродженої Польщі, важким стогоном стогнала українська земля, тисячі, десятки тисяч переносили нелюдські муки і страждання, грабовано українського селянина з його одинокого варстату праці, замкнуто українській молоді шлях до науки і знання, нищено українське шкільництво і т. д. без кінця, а польські соціялісти в найкращому випадку, в ідеальному розумінню гради ролю Пилатів. Вони „оборонці покривджених, видідичених і визискуваних", світочі специфічного польського соціялізму примкнули очі і затикали вуха, в найкращому разі нічого не бачили і нічого не чули, якщо потихеньки не були спільниками польських Пуришкевичів, Апухтіних і Побединосцевих. І їм теж, як Грабским, Гломбінским і Лютославским ввижалася одна велика Польща, — держава вибраної польської нації, володарка величезних просторів, на яких Українці й Білорусини є гельотами польських капіталістів і робітників. Колиж занадто вже гуляла „душа без контуша", тоді якось таємно зникали польські соціялісти, як струси ховали голови в пісок, не видно їй було й не чутно. Аж стихійний національний рух на Вел. Україні, уступки комуністичної влади українському селянству, творчий розгін української нації, все те перелякало пепесівців. Вони, найбільш клясичні виразники польського імперіялізму, мусіли тверезійше поглянути на справу. Довше ховати голову в пісок непорадно. Ведмежий танець польської чорної сотні довів до того, що положення на Сході є незвичайно важке. Утворюється вулькан, який може проглотити і реакцію і ліберальних Пилатів — пепесівців.

Ці два моменти: українізація на Вел. Україні, запобігання радянської влади біля „смички" з селом та необережність, медвежість польської чорної сотні у відношенню до т. зв. нац. меншостей — заставляють пепесівців стати на ратунок вельми загроженого внутрішнього, а через те й зовнішнього положення.

Після пяти літ вони пригадують собі, що в Польщі є третина (на ділі далеко більше!) непольського населення, третина ограбленої, винищеної матеріяльно, сплїндрованої культурно людности, якій готов урватися терпець. Вони нараз усвідомлюють собі всю небезпеку. Таж в границях Польщі проти своєї волі найшлися великі відламки українського й білоруського народів, відділені штучними кордонами від національного пня. А ті відламки не тільки не забули того, що по всім людським і божим правам їм належиться повне й беззастережне право самовизначення, не тільки не стерли з своєї памяти, що вони довго боролися за те найвище й найприроднійше право, але що там, за штучними кордонами український і білоруський селянин має землю в своїм посіданню, що там є своя рідна школа, від найнизчої до найвищої, що там трудовий селянський народ з кожним днем приходить до більшого голосу, що він заставляє своїх можновладців рахуватися з його вимогами і потребами.

Струс, що довго держав голову в піску, розглядається по світу, видить скомплікований міжнародню ситуацію, бачить невдоволення великих відламків великих народів і починає рецитувати про принцип самовизначення всіх народів. Але — зараз таки додає — це є тільки трансцендентальний, чисто метафізичний принціп, який ніякого реального значіння не має. Ми — мовляв — реалісти, виходимо з єдино реальної точки, з точки устаєння східних границь Польщі і зводимо пекучу національну проблєму в Польщі до рівня нашої внутрішньої справи. І тут польський соціяліст знов як струс ховає голову в пісок. Він не питається, яким то чином наступило те усталення границь, скільки за те заплачено французьким капіталістам й італійським фашистам? Він проходить мимо неоціненої вартости пожертви українського народу, він нехтує ціну крови і страждань, він насміхається над великим всенароднім ідеалом української нації. З міною старого шляхтича він полагоджує всі справи односторонно, йому навіть не прийде в голову запитатися, а що на те усталення границь, на акт 14. березня 1923 каже друга сторона? Чи вона його приняла, акцептувала, чи він — по своїй суті грубо неморальний — має і може мати моральну санкцію?

Ось питання, на які польський соціялістичний струс повинен був дати відповідь заки приступив до своїх вихідних точок. Цього не сталося. Не тільки не сталося, але польські соціялісти мабуть мають нас за дурнів, коли думають 7 мільонів Українців нагодувати польською паперовою конституцією і беззмістовою фразеольоґією з минулого століття про рівноправність і їм подібні метафізичні благодати. А це і нечесно і глупо.

Таким способом не полагоджується спору цілих століть. Тому нехай пепесівці знову сховають голову в пісок, бо вони нездатні вести иншої політики, як політики струса. Колиж ще раз піднесуть голову з піску, то справи будуть представлятися зовсім і зовсім инакше.

ЩО ДІЄТЬСЯ НА БІЛОРУСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ПІД ПОЛЬЩЕЮ

Варшавський дневник „Курер Польскі" з 15. м. м. подає цікаву кореспонденцію з білоруських „кресів". Автор кореспонденції констатує велику зміну в настроях населення за останні дварoки. Два роки тому тут були ще деякі сподівання відносно Польщі. Тепер білоруське населенне основно вилічилося з цих сподівань.

Польська валюта тут не істнує, усталилась вимінна торговля. В більших трансакціях курсує доляр і золотий рубель, в меньших — приймається пуди і фунти жита, вівса і т. д. За польські марки можна тут купити тільки такі дрібниці, як ігла, пуделко сірників. Марок ніхто не хоче брати. Їх ховається на державні оплати і податки.

Повний занепад поваги адміністрації. Адміністрація господарює тут як в якийсь африканській кольонії.

Поліція низше критики. Головним чином складається з елементів підозрілої моральної вартости і є язвою місцевого населення. Поширює гнет і визиск, не ґарантуючи безпеки. В поважних ситуаціях, коли майнови чи життє громадян грозить небезпека, поліція або пяна, або неприсутна, або зі страху ховається в мишачі нори.

Короспондент подає яко примір картину, яка нічим не ріжниться від подібних мексиканських зразків.

В ночі 30. грудня м. р. банда із 40 люда, заосмотрена в скорострїл, ручні ґранати і кріси, напала на місточко Городок. Герш банди заняв центральне місце на ґанку доного з домів, де був склад горівок та спирту і проголосив нетикальність напоїв. „Хто посягне рукою за горівку, згине на місці" — такий був приказ. Опісля бандити обсадили будинок обсадили будинок державної поліції, кинувши для постраху через вікно ґранат. Очевидно, поліцаїв не було на місці. Як оповідають місцеві мешканці, поліції ще з вечера попились тоюсамою горівкою, яку заборонив герш банди своїм товаришам.

Ця тактики підчас нападів банд тут пристосовується вже традиційно. Отже мимо сього, що в Городку була поважна скількість поліції, банда ограбибила місточко дочиста. Вивезено 16 фір товарів, богато золота і долярів та 12 найкрасших коний. Хід всіх нападів тут все однаковий; алькоголь заборонений під карою смерти для бандитів, обильно пристосований до місцевих влад.

На другий чи третий день після такої події приїздять сюди представники висшої влади, списують богато паперу протоколами і сі протоколи побільшують слади на урядових полицях.

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

ЛИСТ НА ВКРАЇНУ

Так! Я иншу палкійше кохаю,
Їй віддати волію життя.
Ввік не зрадить Вона, втіха раю,
молодече завзяте чуття.
Шляхом волі у рідні простори
Вона діти свої поведе;
вогнем пімсти запалить всі зорі.
Кари грім у горах загуде.
Так не клич же, голубко, до себе!
Упиватися щастям не час,
коли хмари грізні вкрили небо:
проклине Мати скривджена нас.
Руки ніжні, цвяхами прошиті,
чоло бліде в тернях пригадав...
Не кохаю так иншої в світі,
як я Неньку свою покохав!..
І в ночі люба пташка приснилась.
Оченята засмучені бачу її.
З вій пекуча сльозинка скотилась,
десь перлиною зникла в ріллі...

2 (19) травня, 1923 року.

Семен Йосипів.

ВІД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

Сим повідомляється всіх Вп. Головних Урядників, що

ПОРЯДОК НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛ. УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

яке розпічнеся **в середу, дня 20. лютого 1924 р. о год. 9-тій рано**

У власнім домі під ч. 83 Гренд Стр., Джерзи Сіти, Н. Дж. відбудеся як слідує:

ПРОГРАМА:

- Отворенне засідання головним предсідателем.
- Звіт головного предсідателя.
- Звіт головного містопредсідателя.
- Звіт головної містопредсідательки.
- Звіт головного рекордового секретаря.
- Звіт головного фінансового секретаря.
- Звіт головного касієра.
- Звіт менаджера Свободи.
- Звіт Контрольної Комісії.
- Звіт редакційного Комітету.
- Дискусія над всіми повисшими звітами.
- Внесення і ухвали.

С. Ядловський, гол. предсідатель У. Н. С.

І. Каштанюк, гол. рек. секретар У. Н. С.

В Джерзи Сіти, Н. Дж., 5. лютого 1924.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

ДО ВП. П. СЕКРЕТАРІВ І ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА.

До Канцеляріі У. Н. Союза напливають численні просьби о надісланнє календарів для нових членів на рік 1924.

Щоби вдоволити всіх членів на рівні і дати можність одержання цеї цінної книжки, отсим повідомляєсь всіх Вп. П. Секретарів, що на жаданне вищлеться для всіх нових членів календарі, по ціні 30 цнт. за примірник. Щоб улекшити висилку та оминути непотрібних замішань в рахунках, проситься з цею справою віднестися просто на адресу Свободи. Секретар при замовленню має подати число відділу і число членської грамоти нового члена, а також належитість згори на адресу: "SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Р. Слободян, фін. секретар

ПОЛЬСЬКІ „ФАШИСТИ"

Варшавські ґазети „Курер Поранни" і „Курер Польскі" подають, що з протоколу розмови делеґата П. П. П. (Поготовя Патрийотуф Польскіх) з Ґломбінським виходить що П. П. П. обговорювало з Ґломбінським (міністром освіти і головою клюбу З. Л. Н.) справу іменовання президента военної ради П. П. П., підсекретарем стану в міністерстві військових справ.

В кругах П. П. П. обговорювано в останніх часах отсі пляни: 1) Викликання масових заворушень робітництва на голодовім, зглядно політичнім тлі, 2) Запропоновання помочі орґанізації П. П. П. правительству для подавлення заворушень. 3) На випадок приняття сеї помочі опанувати Варшаву. 4) Проголосити диктатуру П. П. П. в цілій Польщі.

Начальні власти польських „фашистів" були поділені на: 1) головну управу, 2) ґенеральний штаб і 3) военну раду. Вони змагали захопити у свої сіти всі области державного життя, головно внутрішню адміністрацію, судівництва і війско. З кореспонтенції виходить, що военна рада П. П. П. піддержувала тісний контакт з послами з табору Хіени.

В заговір вмішаний комісар варшавської поліції Ґостинський.

В Лодзі відкрито відділ П. П. П. і арештовано десять осіб. Сконстатовано, що орґанізація в Лодзі числила богато членів.

Арештовання переведено теж в Познаню, Кельцах і Радомю. Цікаво, що в справі арештованих інтервенював був. міністер внутрішніх справ, д-р Кернік. Є великий настиск, щоби справу затушувати.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОПИСІ

NEW YORK, N. Y.

Коляда на Рідну Школу в Галичині.

Заходом тов. „Вільних Козаків міста Львова", заколядувано на Рідну Школу в Галичині $53.60. Зложили слідуючі: І. Добрянський 3.00; по 2.00: Н. Штиґа, М. Ґула, А. Загорулько, А. Антосяк; по 1.00: І. Поваленийй, С. Яньо, П. Олинців, Ю. Драґан, В. Трач, М. Добрянський, М. Васик, І. Дущук, Я. Мелета, Д. Бланч, Р. Фаліоса, І. Гонтарук, А. Калинюк, С. Балас, Н. Мандекас, А. Кивка, М. Покришка, Ф. Лис, П. Шмир, П. Пастернак, Д. Рокицкий, А. Свитак, П. Вараниця, Г. Дмитерко, І. Мирошів, Н. Юшкевич, О. Балас, Т. Придиус, І. Дусанівський, С. Антонишин, А. Ґула, Н. Ґула, В. Цільник, І. Марусевич, О. Лучак, М. Никифорчин; по 75 цнт.: О. Бойко; по 50 цнт.: О. Дзвонек, М. Горбовий, В. Марфей, Ф. Шевців, Р. Савіцка, Т. Реґуш, В. Брень, М. Савчук, В. Шульга, І. Галичин, Л. Лефкевич; по 25 І. Куноваль.

Сповняючі бажання жертводавців, зібрані гроші вислано до Галичини на Педаґоґічне Тов. у Львові на онзначену ціль, чеком ч. 1910 в сумі $50.00, 2.00 оплата і 15 цнт. реджістрованне листа. Разом $52.15 а 1.35 осталося в касі товариства, котрі при найблизшій нагоді прилучоться до дальшої збірки і вишлеться на те саме місце. Всім жертводавцям тов. Вільних Козаків міста Львово, від. 143 У. Н. Союза складає сердечну подяку.

Михайло Никифорчин.

—o—

WOODHAVEN, N. Y.

Коляда на українські школи в краю.

Заходом тов-а „Вільна Україна" уладжено коляду на допомогу рідним школам в Рогатині і Різдвянах. Колядою занялися: Д. Великанович, І. Орлян, П. Ґосподарець, І. Романків, Стах Жатковський, Й. Паращук, В. Цісик і Т. Куземка.

Жертви зложили слідуючі: С. Вовк і Ф. Левицький по 3.00; П. Ґосподарець, В. Цісик, І. Орлян, І. Гарний, С. Жатковський, А. Карпович, Т. Шедловський, М. Супик, О. Непорадний, Т. Куземка, М. Савка, С. Кешенюк, Р. Ґарпан, Д. Виликанович, С. Савка, І. Романків, М. Лібер, І. Кубарек, І. Ґардецький по 2.00; Й. Паращук, Я. Жатковський і П. Лата по 1.50; П. Ґріґораш, М. Дучлинський, І. Іванчук, С. Миськів, Н. Скоренкий, С. Скоренький, В. Концур, А. Ґардецка (Ляткевича), А. Чарна (Івана), М. Чарна (дитина), М. Швед, І. Бусько, І. Ходак, Г. Заяц, І. Виликанович, М. Ворона, О. Паличничка, Д. Каспер, М. Куземка (с. Тимка), А. Кузенка, Н. Савка (дит. Микити), С. Могила, В. Ворґуль, С. Малафій, М. Романків, П. Виликанович (дитина Данила), К. Виликанович (дитина Данила), С. Квасниця, М. Ґейка, Р. Ґейда (дит. Михайла), В. Романків, С. Олійнюк, Б. Ґосподарець, Д. Горін, Г. Латюк по 1.00; Ю. Ворона, О. Ворона (дит. Мих.), М. Кешенюк, М. Харів, І. Ґейда (дит. Мих.), Р. Романків (дит. Івана), А. Романків (дит. Ів.), А. Концур, Л. Чарна (дит. Ів.), Й. Орлян (дит. Ів.) по 50 цнт.; С. Ґейда (дит. Мих.) 25 цнт.; М. Матковська (дит. Стаха), М. Жатковська (дитина Стаха) по 15 цнт.; Ю. Чарний (дитина Івана) 10 цнт. — Разом $89.15. З того до Різдвян $44.65, а до Рогатина $44.50. Всім жертводавцям і колядникам щире спасибі.

Т. Куземка.

—o—

WOONSOCKET, R. I.

Коляда для Інвалідів і Рідної Школи.

Коляду зложили: А. Брикович, Й. Мартиневич, М. Гаврилюк і М. Сьвідер по 2.00; Г. Болюх, Р. Ружила, Д. Лободяк, М. Ковальчук, І. Витязь, І. Жарський, К. Ґоґун, П. Накопінський, Н. Храпливий, А. Ковалевич, С. Киндибалюк, Н. Пшоновський, І. Морин, Д. Зубик, Г. Лучка, Н. Костів, Д. Рекрут, Н. Дорож, М. Олійник, Ф. Рай, К. Ревуцький, С. Саска, Ю. Карасен, А. Лех, М. Борис, А. Сидор, Г. Бойко по 1.00; І. Ящинський 75 цнт.; К. Голуб, М. Витязь, А. Пашник, С. Хрущ, І. Франко, Й. Лучка, Й. Чех, І. Дерикс, Н. Лехман, Й. Хоптовий, Б. Кучир, М. Олейник, М. Козарський, Я. Созанська, З. Настосовська, П. Накопінський, А. Овесна, З. Бурейко, А. Смит, Я. Олійник і М. Волович по 50 цнт. — Разом з коляди $46.25.

З щедрівки: І. Волдман (Жид) 1.50; А. Сидор, Г. Болюх, Д. Лободяк, В. Хомич, Н. Марчак і Г. Бойко по 1.00; М. Матнюш, Ю. Каресен, А. Лех, Р. Ружило, Ф. Кримський і Й. Сирдинський по 50 цнт.; Ю. Спірідович і Р. Лентнер по 25 цнт. — Разом $11.00. Загалом зібрано $57.25.

З того вислано до Земельного Банку Гіпотечного у Львові 30.00 Інвалідам, а 20.00 на Рідну Школу і 2.00 пересилка, що разом робить 52.00 дол., а осталось $5.25, які при нагоді коли збереться більше, вишлесь на ту саму ціль. Я в імени тих нещасних калік складаю подяку тим, що пішли зі мною по коляді і женщинам що пішли по щедрівці. Також складаю щиру подяку усім жертводавцям, що зрозуміли потребу помочі українським інвалідам і Рідної Школи і не відмовили жертви. Гроші вислано через Амерікен Експрес Ко. і будуть виплачені долярами.

Д. Лободяк.

ЧОТИРИ НЕЩАСТЯ ЛЮДСТВА

По словам лікарів є чотири нещастя, що лучать тепер людство: туберкульоза, алькоголізм, рак і сифіліс. Світова війна поширила сифіліс так, що обняв застрашаючі розміри. Д-р Марґуліес пище в російсько-еміґрантській париській ґазеті „Пасѣднія Новости", що за останніх 10 літ померло у Франції від сифіліса і ним спричинених недуґ около 1,500,000 люда, цебто стільки, скільки Франція втратила людей за чотири роки війни. Лікарі кажуть, що люде можуть заразитися найневиннішим способом. Богато заражених скривають свої недуги й заражують инших. У такім невеличкім краю як Бельґія (з 7,000,000 населення), є на сотки тисяч сифілітиків. У Франції вмірає 40.000 молодих людей на сифіліс. Сифіліс є головною причиною смертности дітей. На 100 дітей сифілістичних батьків умірає їх 50 у перших тижнях після народження, 25 протягом першого місяця, 16 дожие 10 літ, а лише 9 їх виздоровіє. В Парижі на 9,057 вагітних жінок, заражених сифілісом, 8,418 тратять своїх дітей перед породом або зараз після породу. Більшість лікарів каже, що одинокий рятунок проти цієї недуги — просвіта.

Х. РАКОВСЬКИЙ ПРО НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЄ НА УКРАЇНІ

Большевицька часопись „Червоний Шлях" (кн. 4—5) подає промову Х. Раковського, яку б. премієр Радянської України виголосив на святочному засіданню харківської ради 16-го липня м. р., безпосередно перед покиненням посту, який він займав через кілька років, і виїздом до Анґлії. Раковський в цій промові підводить підсумки большевицької влади во Україні і подає низку цікавих помічень. Для нас найважнійше становище Раковського в національній справі. І цей уступ передруковуємо без змін.

Сей уступ звучить:

До національного питання робітнича кляса мусить ставитись надзвичайно чуло тут, на Україні, де вона є в більшости рсоійська. Російський робітник не відчував національного гнету і в цьому є небезпека. Як про російську інтеліґенцію, навіть партійну, котрій не зрозуміле почутте протесту і гніву проти національного пригнічення, так і про російських робітників можна сказати: їм потрібно зробити над собою певні зусилля, аби зрозуміти психольогію українського народу.

Росія панувала. Вона захоплювала, вона асимілювала, вона примушувала всіх так чи інакше проходити через російський казан. І Росія, як пануюча нація, не розуміла обурення пригнічених, підбитих націй.

А нам це треба зрозуміти своїм розумом і своїм чуттєм. Я говорю про російську частину нашої партії. Вона мусить рахуватися з національностю як з фактом, який підлягає аналізі, але якого як факту не можна відкидати, як не можна відкидати те, що є дощ, що є блискавка, що є грім; яким чином виникають ці явища — це инша справа, — але самі собі ці факти не підлягають заперечченню. Такимсамим фактом є й нація, мова, національне почуттє. Махнути рукою на це й сказати, що цього нема, що ті, які говорять про це — вони не інтернаціоналісти й т. и. — неправильно й небезпечно. Під таким інтернаціоналізмом затаєťься почуттє людини, яка, належавши до нації, що пригнічувала, не знає національного гнету. Це нагадувало би буржуазію, яка говорить, що експльоатації немає, але вона говорить так тому, що вона експльоатує, а експльоатацію відчуває той, кого експльоатують, тобто робітники. Капіталіст завсіди буде говорити й навіть думати, що він зробив величезне добро для людства.

ТЕСТАМЕНТ ДИВАЧКИ

В завішанню мисес Мейрі Елизабет Купер, яка померла в Ню Кастл в Анґлії, висловила специяльне бажання, щоби на її нагробнику не згадувати кілько їй було літ, як умірала. Покійниця була управителькою тамошньої дівочої школи.

Семен Йосипів.

ЛЄҐЕНДА ГІР.

I.

По-над морем далеким, туманом укриті,
в задумі стремлять снігові шати гір
і не бачуть, як сонце сміється в блакиті,
як сяйво тріпочуче ллється сузір.
Темні хмари по хвилях повзуть мов гадюки,
біліючих верхів хар крнють краси
та мов з ласкою ніжною, з сумомо розлуки,
сльозами незаймані кроплять ліси.
Аж ось раптом пустотливий вітер покраяв
Завісу туманну довкола тих гір.
Ген-ген сяйвом залив шати й море безкрає
зза хмар пошматованих сонечка зір.
В ясних хвилях відбилась посмішка рожева
та коло з кольон у горі, де струмок,
де гойдають мавок велетенські дерева,
де чути цвірінькання срібне пташок.
То здіймається в небо забутого Бога
покинутий напів зруйнований Храм.
Поросла терниками до нього дорога.
Залізнії пута дзвенять біля брам.
По-за брамою вогник ясний невмиручий
тріпочучи жевріє на вівтарі.
Не торкнувся його лет віків неминучий.
Всміхається сонце блискуче вгорі.
Безліч скарбів загублених ґноми сховали
по кутиках темних в безодній імлі, —
тільки їм — ненажерливим цього замало:
як вогника вкрити-б у нетрях землі?..
Світлий Дух на порозі жадання спиняє.
Палле мов блискавка полумям зір.
Невсипуче пильнує він вогника раю,
що втіху несе в життьовий брудний вир.
У ночі ґноми нишком підкрались до Храму.
Тихенько дзвинять ланцюги: „дзень!.. дзень!.. дзень!..
Грімнув молот... заліза завісили браму...
Як завжди спокійно зі Сходу йде день.
Путь до Храму забута. Століття минають.
Та все-ж за вогнем люди иноді йдуть.
По камінних над прірвами ноги склизають.
Струмки, водоспади з проваллях гудуть.
Ось уходить прочанин у дивнее коло.
Лезо заблищало свячене в руках.
Креше криця вогонь з пут залізних додолу.
Луна пішла стогоном в диких горах.
Раптом чується пісня, на прочуд зваблива,
в таємні незаймані вабить ліси.
Криця з рук випада, задзвенівши тужливо,
Яскраво блищить між квітками в росі.
А прочанин у темному лісі зникає.
У пущі далеко реве хижий звір.
Безліч зор мерехтить. Вітрець листяхком грає.
Туманами шати вкриваються гір.
Тихо, сумно-мовчазно в забутому Храмі.
Нечутно вогонь у нім блима ясний.
Лиш залізнії пута, розбиті на брамі,
дзвенять жалібним відгомоном подій
та в печерах підземних ошукані ґноми
знов пута залізнії з люттю кують.
Блискавки крешуть молотом, яснії громи.
Знов гори могутні тремтять і гудуть...

II.

Сходить сонечко. Ліс прокидається темний.
Пташок щебетання в долині дзвенить.
Струмки гірські з гіллям у розмові таємній.
Бурхливе море про щось гомонить.
Снігові шати гір тільки сплять по-над морем.
У скелі, чуть, хвилі розбурхані бють,
бють, породжені в піні далеким простором,
зникають у берега, знову ідуть.
Але що це?.. Мов зойк зібрення над водою.
В мельодіях моря зітхнула луна.
Тихі стогони в гомоні чути добою,
немов би у Храмі хтось в муках кона.
У мармурових веж, на зеленім килимі,
поранений Звірем, Юнак умира.
„Води!"... стогне, блукає по схилах очима:
яскраві струмочки блищать мов мара.
Червоніє на стежечці кров край дороги,
та цівкою з грудей ілеться, дзюрчить.
Хижаками ревуть у безоднях пороги.
Над хвилями чайка тужливо квилить.
„Води!"... жалібно стогін в долині лунає.
Уста запеклися, так прагнуть роси,
що на вітах ясними перлинами сяє.
Піснями вколисують темні ліси.
Смерти янгол повіяв на вії безсилі,
крилом доторкнувсь червоніючих ран.
Сонця промінь пробіг по холонучім тілі,
зненацька від очий усунув туман.
Сяє ліс, гомонить, колишається всюди.
Крізь гуркіт струмків його гомін ясний
похоронними дзвонами бє еству в груди,
тугою вкриває нездійснення мрій.
Вже немає йому ворохнутися сили.
Занесену косу тримає кістяк.
Живі очі лише спочивають на схилі,
чека мов когось ізза гаю Юнак.
Бачить в далечі він перлопінисте море,
чорніючі пащі безодень між гір, —
тільки всюди довкола відлюдні простори
його зустрічає знесилений зір.
Раптом груди стріпнулись. Підвівся ранений.
Коня свойого він на схилах уздрів,
що, вслухаючись в гуркіт порогів шалений,
вгорі по-над прірвами вільний ходив.
Пригадав він мандрівку на нім, вороненькім,
у лісі пісні чарівні, танку вир...
Знов затьохкало в грудях завзяте серденько,
знов дивним вогнем запалав йому зір.
Дзень!.. Сполохаві думи ударили в крицю.
Кістяк поточився, від нього пішов.
Задзвеніла коса... відхилилась правиця...
З ран тихше струмчить заворожена кров...

III.

Примха сну. Перед ним, немов марева, стали
мавки в ніч минулу, ліс темний в тиші.
Зірки ясні вгорі ніби знов запалали.
Бренить закликаюча пісня в душі:
„До нас, Юначе, йди шляхом, гаруючим,
„що місяць сяєвом залив блискучим!
„Для тебе ніч ця з вітерцем пустуючим
„килимом землю сповнла пахучим.
„Чого твій стомлений шукає зір
„у Храмі цім, що гине межі гір?
„До нас! Вінками путь тобі вквітчаєм,
„в палких обіймах Щастя загадаєм!
„Лісів незайманих таємних чарами
„напоїмо тебе в шаленім танку.
„Полинеш з нами вгору, ген за хмарами,
„забудеш тіла втому до світанку!..
„Ввік не дістать тобі вогню зі Храму!
„Давно століття там руйнують все.
„В заліза ґномами закуто браму.
„Руїни-ж море хутко зі знесе!
„Безжурна втіха йде до нас у коло,
„гойдає радощів безхмарних вітами.
„Вколише і тебе, приспить із квітами,
„коли в горах замовкне все навколо!
„Іди-ж! Забудь про вогника в тумані!
„Палке кохання гоїть тяжкі рани,
„уносить смутку сльози в далечінь.
„До нас же, любий, йди! У нас спочинь!.."
Зачарований звуками пісні в діброві,
де Щастя жагучий акорд залунав,
Юнак похапцем кинувся в пущі лісові,
забувши й про пута, що був розбивав.
Він забув був про вогника Правди святої,
що вперто шукав був богато так літ,
бо вагання нема для душі молодої:
кров в жилах буяє, завзяттям кипить.
До русалок він линув зрадливих сміливо...
Аж гульк!.. Променистий шлях зник серед гір...
Мла довкола... гілля десь лама Звір хапливо...
блищить зза дерев вогнем диким чийсь зір.
Біль нестерпний раптово прошив усе тіло.
Між плеч пазурі гострі вчув... тай землів.
А в безоднях пороги клекочуть бурхливо,
лунає їх пісня гучная без слів.
Ще не згасли зірки в темно-синім просторі,
очутись Юнак... Де він?.. сталось що з ним?
Пригадав... переміг біль і з мукою в зорі
до Храму поповз... за вогнем чарівним!..
Ні! Він бачив, що шлях життьовий увірвався,
що ледве до вечора він дожие.
Жалкував, що за маревом-щастям погнався,
що Правдоньку зрадило серце своє.
Він бажав лиш тепер як ніколи, в останнє
на овгника дивного глянуть ще раз,
подивитись на світла його коливання
і „Правда" сказать в передсмертний свій час...
...Тихо груди здрігнуло останнє зітхання.
Упилась пурпурою рясна трава.
Рука впала на камінь у корчах конання.
Юнацька схилилась на-бік голова.
Недосяжна мета, як між хмар ясні зорі,
бо вогника цього ніхто не дістав.
Коливається ліс. Гудуть скорботою гори.
Знов гине борець... сумно зайк пролунав...

Епільоґ.

Зимна ніч. Коливаються сиві тумани,
волосям срібним повили шати гір.
Тихо лижуть по схилах безодні мов рани,
куди не заглянув був ввік жадний зір.
Несміливо зза хмар кинув місяць проміння
і сяйвом залив скелі й ліс навкруги.
Діямантами вкрите холодне коміння.
Мовчать непривітні морські береги.
Ледве-ледве гуркоче приборкане море.
У скіль розстеляється перлів гребінь.
Рясно піною вкриті безмежні простори:
ще бурі ховає в собі далечінь.
Чарівниця сувора морозним диханням
у темному лісі приспала струмки;
в нетрях гір поховала дзвінке їх дзюрчання,
мавок припинила веселі танки.
Тихо ,тихо. Завмерло живе, спочиває.
Під саваном білим спокійно землі.
Лише з вітром, чуть, пошепки гай розмовляє,
під тягарем віти зігнувши свої.
Ніби дід посивілий до діток, пестливо
до скіль він схилив своє грібне чоло;
ясний гомін його ледве-чутно журливо
у місячнім сяйві дзвенить, ніби скло.
Бованіють за гаєм руїни незнані.
Проломи чорніють у мурах трівких.
Горить вогник ясний між кольон у тумані,
горить, коливається в Храмі Утіх.
З оксамиту безоднього глянули очі,
вітають Проминячком його згорі.
І — безжурні в імлі мерехтять серед ночі,
аж поки в прийдешній не зникнуть зорі.
Сплять величнії вежі в забутому Храмі,
панує в них спокій холодний труни.
Лиш од вітру подзвонюють пута на брамі
та чуть, як плюскочуться хвилі зимні.
Ніч чарує природу, стискає її груди...
Зненацька під скелями вчулось: „стук!.. стук!.."
„Стук!.." Хтось тишу німу невгаваюче будить.
Далеко в долинах луною йде гук.
У підземному царстві прокинулись ґноми,
До праці завзято взялись ковалі,
Ясні блискавки молотом крешуть і громи
у нетрях безмежних сирої землі.
У печерах глибоких, залитих вогнями,
кують вони з люттю міцні ланцюги,
що аж скелі тремтять ,непохитні віками,
одягнуті в білі холодні сніги...
...Ніч минає. Світанок надходить рожевий.
Вщуха під землею коваль, його лють.
Мертво все навкруги. Заніміли дерева.
Пінистії хвилі у беріг лиш бють...

10 (27) травня 23 року.

ПО ОКУПОВАНИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ

Велика Україна.

Все частіщ, та частіщ останніми часами надходили звістки про скажений терор, що переводить російська окупаційна влада на Україні. Останніми часами це проникло і в часописи, як взагалі закордонні, так і в чеські. Ось що пише часопис „Народна Політика" від 8/1, ц. р. ч. 8:

„В Київі чекісти заарештовують багато інтелігенції, яку зазначають приналежною до політичних організацій російських і українських з р. 1917-1918. Переслідувані й заарештовані особи, котрі зйамали які будь державні посади за гетьмана Скоропадського. Заарештовують журналістів, що працювали в „буржуазних" часописях перед революцією. Між заарештованими є багато професорів, учителів, адвокатів, лікарів, урядовців, інженерівш торговців, приватних службовців, військових осіб і т. д. Чрезвичайка простягає свої пазюрі і на тих осіб, котрі з необхідности вступили до совітських установ, котрим до цього часу давали спокій а також на осіб, амністованих після розпоряджень останніх років.

З арештованих були вже декотрі повішені.

Ця нова хвиля червоного терору має характер переслідування виключно інтелігенції, бо арештованих „пролетарів" дуже мало. Арештовування і розстріли переводяться також над репатріятами, при чому й виявилося, що большевики, дозволивши поворот до Росії декотрим катеґоріям еміґрантів, роблять над ними слідство і тоді на них жорстоко мстяться. Подібні арешти та розстріли діються також в Харкові, Полтаві, Одесі, Катеринославі, Миколаїві та інших містах."

Про те саме довідуємося як з листів так і з інформацій від людей, що прибувають з України. Так, недавна одержано вповні заслуговуючу довірря таку відомість:

„Я можу зараз написати про еміґрантів, що повернулися з Польщі.

Деякі старшини, а більшість козаків, гадаючи, що їм дозволять вільно жити вдома, повернулися з Польщі на батьківщину. Але вони гірко помилилися. Їх усіх заперли у вязниці і вони сиділи увесь час аж до святкування 7-го падолиста семої річниці радянської влади.

У вязниці їм давали лише по одному фунтові чорного хліба на добу та воду. Гарячої їжи вони не бачили зовсім.

Від таких поганих харчів багато хорувало і навіть дехто вмірав.

Отже 7-го падолиста 1923 р. радянська влада по амнестії лапувала волю лише козакам. В той же день їх випустили (цеб то вигнали лише в спідньому шаттю на вулицю вночі) направляючи козаків, хто куди побажав, до місшевої міліції.

Багато козаків, переконавшись яке погане життя у них вдома, старалося попасти в ближчі райони до польського кордону, щоби повернутися назад до Польщі. Вони дуже нарікали на те, що поїхали на Україну і не слухали ґенерала Омеляновича — Павленка, котрий, відвідуючи табори, щиро радив не їхати додому.

Старшинам большевики зовсім волі не дають. Вони так десь невідомо й куди діваються. Лише деяких випускають та дають їм завдання видавати свідомих Українців а також листуватися з закордоном та закликати усіх еміґрантів-товаришів повертатися на батьківщину, дуже розхвалюючи большевиків.

Бачучи таке становище у нас на батьківщині, я щори радив би усім братам скитальцям-еміґрантам не вертатися ще до-дому, а ждати слушно часу, коли наса в обіймах будуть зустрічати, а не так, як зараз, накладаючи на руки кайдани.

Населення повне віри в те, що Україна в скорому часі буде вільною від большевикві."

БУКОВИНА.

Із забутої закутини України-Буковини.

На початку цього шкільного року вручила українська делеґація румунському міністрові освіти меморіял в справі українського шкільництва на Буковині. Меморіял цей вказує, що хотяй українська меншість досить численна (300.-000) та живе компактною масою й має стару культурну традицію, проти неї почато люту кампанію, а головно позбавляють її свободи науки. Він говорить дальше про румунізовання 90 народніх шкіл в чистих і мішаних українсько-румунських громадах, в Кицмани й Вижниці, української приватної реальної школи в Вашківцях та української учительської семінарії в Чернівцях.

„Останні розпорядки-наводить меморіял дословно- шкільних властей є вопіюча несправедливість. По думці одного з розпорядків мається в школах меншостей в 1. і 2. клясі вчити румунською одну годину денно, в дальших клясах по 2 години денно, а в прочих годинах можна вчити мовою мен шости. На перекір цьому розпорядкові цілковито румунізовано істунуючі ще народні школи у Вашківському повіті. В Чернівцях не допущено українських учителів до запису дітей до народніх шкіл, запсии переводили самі румунські учителі й позаписували багато українських дітей до румунських шкіл. Народні українські школи в черновецьких передмістях Манастириска й Стація Фольькс́ґартен розвязано й цим приневолено українських дітей ходити до румунської школи. Директорами ще істнуючих українських народніх шкіл іменовано Румунів, помимо того, що дотеперішні українські директори виповняли свої завдання бездоганно. В українських народніх школах в Чернівцях вчать української мови лише 4 рази на тиждень, як предмет. Українську школу вправ при учительській семінарії в Чернівцях скасовано, і українські вихованки не мають більше спромоги практично приготовлятися до учительського фаху.

Дітей, які все таки вписалися до 1-ої кляси української народньої школи, злучено то з Жидами то Поляками, в одні кляси, а тому не може наука відбуватися в матерній мові.

В одинокій українській ґімназії в Чернівцях зрумунізовано І. і ІІ. клясу, а в прочих клясах вчать румунською мовою не тільки ґеографію, історію та устрій, як це розпорядок постановляє, але також инші предмети, як математику, льоґіку і т. д.

В українській приватній жіночій ґімназії в Чернівцях муситься математики й природничих наук вчити румунською мовою, бо инакше не дістали би права публичности. Директор Кицманецької ґімназії забороняє ученикам ґімназії вчитись української мови а гр. прав, в дівочім ліцею, що до 1918 р. дав українські паралельки, ученицям заборонено розмовляти між собою по українськи. В бурсі, що є при учительськім семінарі у Вашківцях, карають питомців за вживання української мови в приватних розмовах голодом, відбірають „проступникові" його харч. Учительський семінар в Чернівцях розвязано, а в румунських його клясах, що залишилися, не вчать української мови навіть, як предмета, так що будучі українські вчителі не мають можливости навчитись своєї мови.

Ученицям ще останньої кляси українського відділу учительського семінаря в Чернівцях заявлено, що нен будуть допущені до іспиту зрілости та що в найкращому випадкові їх вживатимуть як „помічних" учителів в Реґаті (стар. Румунії).

Дальше звертаться меморіял проти насильного переношування учителів, що називає короною всіх несправедливостей, які українська школа від Румунії зазнає. Учителів силують кидати свою родину й місцевість, де вони сяк так загосподарились, і приділюють їх у закутини віддалені від рідного краю як найадальше Мемроіял наводить кілька прикладів.

Міністер обіцяв провірити бажання Українців на основі меморіялу й по можливости їх сповнити. Він обіцяв, а тим часом українське шкільництво дальше нищиться.

Як міністр освіти румунської держави дотримує слова, даного українській делеґації з приводу вручення йому меморіялу в справі нищення Румунами українського шкільництва на Буковині та топтання культурних прав української меншости, ілюструє така нотатка в „Зорі" ч. 1-2: „Українську бурсу в Веженці перемінено на румунський інтернат і спроваджено туди учеників з чисто румунських околиць, щоб тамошні ученики вижницької ґімназії мали нагоду навчитися добре румунської мови від товаришів—Румунів".

З днем 1. січня ц. р. почав в Чернівцях виходити український тижневик „Зоря" „незалежна" ґазета. Глянеш на неї і жалко робиться на души. Малий формат, 4. сторінки й вже перше число вийшло як 1 і 2 число. По свойому змісту не то політична, не то літературна ґазетка.

На вступі привіт з нагоди Різдва: „Зима мине, весна настане, бо віримо й твердо надіємося, що прийде та весна наша, коли нерозумні зрозуміють живущу силу нашу, каючись". Так і нагадує живо на ШаШкевичеву „веснянку", немов би „Зоря" хотіла сказати, що на Буковині тепер такий самий сумерек, як в Галичині був у першій половині XIX ст. Невжеж ¾ століття національного розбудження нації, завершеного українською революцією 1917-18 р.р. української нації не залишили на українськім народі на Буковині жадних глибоких слідів, як тільки очікування на віру й надію".

Дальше йдуть два оповідання- переклади Сельма Ляґерлеф — Свят-вечір, і „Нянчике оповідання' з російського С. Амелунґа.

Політична часть „Повоєнне лихоліття — інформаційний огляд політичних стосунків у світі на „Вісти з широкого світа", між якими є багато вістей з радянської України.

НАРОДНИЙ ПОДАТОК

(Вплачений до Обєднання в січни 1924 р.).

20) Елизабет, Н. Дж., бр. св. Володимира, від. 65 У. Н. Союза, переслав Д. Стадник 10.00
Зложили: Лука Молчан 3.00; Лохаювський Мих. 250; Фор. Демко 75 цнт.; Качуряк Кость 75 цнт.; по 25 цнт.: Д. Стадник, Бабій Катерина, Федаш Теодр, Ількі Йос., Зизяк Антін, Кухта Іван, Напованець Мих., Процак Мих., Токарчик Д., Патриско Стефан, Кузьма Іван, Зизяк Онуфрій.

21) Филаделфія, Па. о. Михайло Кузьмак (боевий фонд) 5.00

22) Мінеаполис, Мінн., від Української Громади, переслав Микола Ґбрубрин 21.25
Василь Комар з Фол Рівер, Вис. 12.00; по 1.00: Микола Ґбрубрин, Іван Коцюба, Олекса Пилатюк, Петро Кулиняк; по 50 цнт.: Петро Бутрин, Йосиф Литвин, Олекса Шабатура, Петро Андрущак, Іван Сухорович, Петро Гайва, Антін Процай; по 25 цнт.: Вас. Рефцьо, Павло Шабатура і Петро Вонс.

23) Лорейн, О., від. 128 У. Н. Союза, переслав В. Каршень.... 1.00
Зложили по 25 цнт.: Володимир Каршень, Пелагія Каршень, Мих. Ґалянка і Текля Ґалянка.

24) Филаделфія, Па., Братство св. Георгія, пер. Гр. Комуніцький 9.50
Зложили: по 25 цнт.: Гр. Комуніцький, Нечепор Юрко, Крупяк Василь; по 50 цнт.: Ник. Наконечний, Малина Іван, Кучинка Петро, Грицей Теодор, Дешовий Іван, Сеґін Вол., Хмелик Іван 1.00, Жмутин Іван 1.00, Грецків Григорий 1.75, Премляк Михайло 1.00, Тоганчен Антін 1.00, Песечко Іван 1.50.

25) Бофало, Н. Й., з коляди переслав о. Курилло (боеви йфонд) 10.50

26) Бруклин, Н. Й., бр. св. Димитрія, від. 32 Провидіння, переслав Гр. Бурбуляк 5.00
Зложили: Теодор Карплюк 1.00; по 75 цнт.: Дмитро Тихий, о. В. Лотович; по 50 цнт.: Петро Свідзінський, Т. Шарамета; по 25 ц.: Мих. Заверуха, Іван Дупак, Стеф. Фіцалович, Роман Кузьма, Григ. Бурбуляк, Семен ШиШ.

27) Ірі, Па., бр. св. Петра і Павла, від. 40, пер. Вол. Гаврилів... 1.25
Зложили по 25 цнт.: Никола Гаврилів, Вол. Гаврилів, Йос. Вітковський, Трофим Сатищур, Михайло Пеленський.

28) Мішавака, Інд., Д. Тиркус. 2.00

29) Дітройт, Миш., бр. св. Йосафата, від. 96 Провидіння, переслав Яків Йоливка 16.50
Зложили: о. Лев Сембратович 3.00; Григ. Ґейз 2.50; по 1.50: Яків Поливка, Мих. Горбовий, Микита Бортник, Павло Боднар; по 1.00: Вас. Данилів, Дмитро Собашко, Вас. Запотічний; Мих. Голубник 50 цнт.; по 25 цнт.: Іван Кміцінський і Анна Сондова.

30) Пеорія, Ілл., Т-во Українських Робітників, пер. В. Біґун.. 3.25
Зложили: А. Батюк 1.00; А. Батюк 50 цнт.; по 25 цнт.: В. Біґун, А. Біґун, А. ..иш, П. Пайончковська, Л. Пайончковський, Р. Онищук і М. Гагач.

31) Обурн, Н. Й., о. Денис Кульматицький (за 1924 р.) 5.00

32) Шикаґо, Ілл., Др. Мирослав Сіменович (за 1924 р.) 25.00

33) Шикаґо, Ілл., Українсько-Американський Клюб на Борнсад. податок за 1924 р., переслав Др. М. Сіменович 15.00

34) Спрінґ Валей, Н. Й., Укр. тов. Просвіта", пер. Іван Бреґа.. 3.00
Зложили: С. Магомета 50 цнт.: по 25 цнт.: К. Ільків, Іван Бреґа, К. Роґовський, М. Терпиливець, Н. Загадайко, С. Чавус, Д. Гнилишин, Іван Кріл, П. Мирдак і О. Мельник

35) Джерзи Сити, Н. Дж., бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза, переслав Василь Гіль.... 20.00
Зложили: Юлія Пігура 1.50; Стеґніцький Максим 3.00; Павлик Павло 1.00; по 75 цнт.: Потоняк Іван, Підгорецький, Іван, Войчишин Стефан; по 50 цнт.: Гук Юрко, Микетка Василь, Станіславишин Іван, Бусько Андрій, Струж Томко; по 25 цнт.: Матвіяс Василь, Яцьків Олекса, Ґіль Василь, Жарський Василь, Юрко Марків, Бобовник Іван, Рубінович Андрій, Гуменюк Григ., Сайчук Семко, Гук Семко, Турчинський Мих., Осьміловський, Яків, Жарський Йосиф, Жарський Іван, Сай Яків, Струж Данило, Струж Левко, Сайчук Андрій, Дячик Григорий, Колісник Онуфрий, Струж Роман, Васько Іван, Сьвітніцький Петро, Дорош Дацько, Заяць Николая, Шемлій Григ., Салюк Йос., Підгорецька Ксеня, Гоїк Василь, Панас Ева, Кот Стефан, Гриник Семко, Кіраш Йосиф, Захарейчук Доці, Ярош Антін, Мазур Андрій, Терпливець Юлія, Корнило Анд., Кухар Олекса (мол.).

РАЗОМ ВПЛИНУЛО $526.25.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ